

מוסרה

כתב עת מבית "הלכה ומסורה" • חדש טבת תשפ"ו • גיליון ס"ד • שנה ו' • mosera7156287@gmail.com
מפעל "ארחות הלכה" מוסדות "שובי נפשי" תכב"ץ

דבר מו"ר ראש המוסדות

מו"ר כה"ר הגאון המקובל רבי עזריאל מנצור שליט"א
ראש מוסדות "שובי נפשי" תכב"ץ

עלית לקרוא זיל בנמוסה

יש באפשר שכאשר אתה קורא אל אדם אשר הוא גומל חסדים ומכנים אורחים בנפש רחבה ובעין טובה, והאורח אשר נהנה בשכל בריא והוא נבון, אזי הוא מבין היטב את אשר לפניו, וניצב לנגד עיניו הכלל של "עאל לביתא זיל בנימוסא" ולא כפי הכלל המצוי אצל האנשים קלי הדעת, הניחו לו להציץ אל תוך חצר הבית לראות מקל שקד / והנה נכנס כבעל בית והתחיל לרקוד ולרקד / ולכן, האורח אשר מכבד את עצמו ואת בעלי הבית, אזי בעת אשר בעל הבית בסדרי הקידוש עושה הוא מעשה ומתנהג כפי מנהג אבותיו ואבות אבותיו באמירת נוסח הקידוש, ולנגד עיניו הוא מוצא שנעמדים שניים מהקוראים, ניצבים שלא בסמיכות לשולחן עם שאר הקוראים, אלא במרחק מהשולחן לצד קיר הבית. ושמה תאמר שעמידתם זו באה להם מתוך בושה, שהם אוכי לים לחם חסד של איש שמכנים אורחים, ולכן מתביישים לעמוד ליד השולחן. זה אינו, אלא הם מחליפים שיחה ביניהם, ונראה כי מתוך ריי כוזם ועמקותם בשיחתם, כי היא מרתקת ומעניינת יותר ממהלך מעשה הקידוש. מאחר וכל תכליתם בזה להראות, כי בדברים אשר נעשה עתה במעשה הקידוש אין הוא מעניין אותם ולא כשיטתם. ואל תאמר שאלו המשוחחים הם מאנשי הרחוב שנקראו לסעודה מתוך רחמנות, זה אינו, אלא אלה אנשים היושבים לפני ספר ולומדים במסגרות תורניות. והתוצאה היא כי הסתכלות בעל הבית והאורחים הקוראים על אנשים כאלה וכיצא בהם, כי ערכם הוא לא כבעלי תורה, אלא כאותם אשר דעתם אינה אפילו כפשוטי העם, וגם משוללי מוסר עצמי וכבוד לזולת. סוף דבר יהי רצון שיקויים בנו כה אמר ה' וגו', וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים, והאמת והשלום אהבו. אכ"ר

בהכנס האדם לבית אלהים לעמוד בתפלה לפני מי שאמר והיה העולם, עצם כניסתו של האדם הירא למקום, גורמת לו לתחושה שמלא כל הארץ כבודו. ומכל שכן בידוע כי אותו המיוחד השוכן בבית זה חופף עליו, כי שם ביתו, כמו שנאמר "כי ביתי בית תפלה". ולכן צריך כל אדם לדעת כי עצם הכניסה שלו למקום זה, מחייבת אותו להתנהג כפי קדושת המקום, באימה ובראיה. וביתר שאת יש לאדם להתנהג באופן זה כאשר הציבור נמצאים בתפלה, ולכן הנמצא במקום זה ובמעמד זה, אין הוא יכול להרשות לעצמו שלא לכבד את המקום והמעמד, ולהתנהג בשונה מהציבור. לדוגמא, לא ימצא שיעמוד ויסתודר וישוחח עם חברו, אם זה בענייני תורה, ומכל שכן שיחה בענייני הוויות העולם הזה, שגם כך יש איסור בשיחה זו במקום מקדש מעט. זה וענין זה שייך באנשים מהשורה שמעשיהם ומנהגיהם כרוב ככל הקהל, ואולם יש ותמצא איזה סוג מסויים של אנשים אשר אינם מחוברים להנהגת רוב הקהל, ונבדלים מהם. ואין הם אומרים את אותם קטעי התפלה או את סדרי הפסוקים אשר קהל המתפללים אומר אותם בתוך התפלה. ומפאת כן, האנשים האלה מורים לעצמם היתר לדבר בינם לבין עצמם אפילו בדברים בטלים באותו הזמן בצורה הפגנתית, כדי להראות לציבור המתפללים כי כביכול עניינים אלה אינם חשובים, ואינם מקטעי התפלה. והחמור ביותר הוא, כאשר אותם הבודדים המתנהגים כן הם מאותם אלה אשר נמצאים במסגרות של לימוד תורה, ומופיעים לתפלה באותם הבתי כנסת, אזי בבהתנהגותם זו גורמים לשמש כדוגמה שלילית על כלל לומדי התורה, בעיני ציבור המתפללים. ומעין עניינים אלו אתה יכול למצוא גם בזמנים אחרים, לאו דווקא בזמני תפלה. אלא

מחשבה כהלכה

כה"ר הגאון רבי יוסף חמאמי שליט"א
רב ומו"ץ שכונת שיכון ה' בני ברק

העבר עיני מראות שוא - גובה חובת ההיתבוננות

אותו, כי נבהלו מפניו. שבטי יה שאין לנו השגה בדרגתם, לא יכלו לענות לו, מחמת התנפצות האמת מול עיניהם. ועוד כמה גדלה צדקותם שלא מצאו עון להיתלות בו, כי היו מארי דחושבנא "אבל אשמים אנחנו על אחינו וכו' על כן באה אלינו הצרה הזאת". וכן אמרו "האלהים מצא את עוון עבדיך" כי לא מצאו כל עוון מלבד עוון זה. אנו יתמי דיתמי מה נענה ביום הדין, או לאותה בושה ואוי לאותה כלימה, כי נראה את כל בושתינו וכלימתנו מול עינינו, וזה היסוד "רגע הבושה הוא רגע האמת". וכפי שביאר הבעש"ט מאמר חז"ל "בכל יום ויום יוצאת בת קול מהר חורב ואומרת, אוי להם לבריות מעלבונה של תורה" בשעה שאדם רוצה לעבור עבירה בידועו את האיסור, שומע קול פנימי מכריז לו הרי אסור לעשות זאת! והוא מתעלם מהקול הפנימי הזה, ועובר את העבירה רח"ל. וע"כ על עוברו על הציווי שאותו קול פנימי מורה, עתיד ליתן את הדין. כי אז כשתיחשף האמת מול עיניו, או לאותה בושה ואוי לאותה כלימה. ולכן על כל אחד מאתנו לא להתעלם ממנה, ותמיד למשש את הדופק שמא ח"ו הוא חי בטעות, ותפסית עולמו לוקה בחסר, ויכול לחיות כל חי בטעות איומה. ולקיים את הנדרש מאתו כלפי השם יתברך, ולא יעמוד ליום הדין ככלי מלא בושה וכלימה.

אחי יוסף לאורך כל דרכם ראוהו כגורם סכסכני ומתנשא מעל אחיו, שכל דרכו לוטה בערפל. ודרך כל סיפורי החלומות גילם באמירותיו התנשאות מעל אחיו, ולכן ופסקו שיש לו דין רודף, ואף שיתפו עמהם השכינה וחיו בדעה זו לאורך כל הזמן, שהדין עמהם ובצדק שפטוהו. לכך גברה חמתו של יהודה מאד בשעה שיוסף היה מזכיר לו את פעולותיו, אשר כנגד מעשיו העכשויים. עד כי חמתו בערה בו לשטוף את כל מצרים בדם כמתואר במ' דרש. לא כן יוסף אשר כוונתו הייתה למרות כל מה שנעשה לו, רק לנקות את אחיו מן החטא הנורא שזלג בענישה לדורי דורות בעשרה הרוגי מלכות ועוד. ואע"פ כן חז"ל אומרים שאין לך מכה שלא נכלל בה מחטא מכירת יוסף. וברגע המכריע ושיא התבערה והחמימה אומר להם יוסף "אני יוסף אחיכם". באותו רגע זעזע יוסף את אמות סיפי ליבם של אחיו, וחז"ל מגלים לנו שנפלו ומתו, ובא מלאך והחיים וקמו עליו להורגו, ובא מלאך וטרדן מה שהניע אותם עד כדי לקום ולהורגו היא אותה אמת עירומה שחיו בה כל חייהם עד לאותה שעה, נתגלתה והתנפצה מול עיניהם, והבינו שעד עתה חיו בטעות איומה. וע"כ מתו מרוב אימה של טעות חייהם לאורך כל הדרך, רגע של בושה וכלימה, ולרגע כזה צריך כל יהודי לצפות. וע"כ אמרו חז"ל שבשעה אמר יוסף לאחיו אני יוסף נאמר ולא יכלו אחיו לענות

חמדה גנוזה

דברי מוסר לחיזוק בעסק התורה

כמוהר"ר יחיא נ' יצחק סאלם אלאזרק"צ צוק"ל

ונתן לי שלום והחזרתי לו שלום. אמר לי מהיכן אתה, אמרתי לו מעיר גדולה של חכמים וסופרים אני. א"ל רבי רצונך שתדור אצלינו, ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות. אמרתי לו לאו, ואפילו נתן לי כל כסף וזהב שבעולם

אני דר אלא במקום תורה, שנאמר טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף. ולא עוד אלא שבשעת פטירתו שלאדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב, ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד. שנאמר בהתהלך תנחה אותך, בשכבך תשמר עליך, והקיצות היא תשיחך. בהתהלך תנחה אותך, בעוה"ז. בשכבך תשמר עליך, בקבר. והקיצות היא תשיחך, לעוה"ב. ואומר לי הכסף ולי הזהב אמר ה' צבאות. ולא עוד אלא אמרו חז"ל שכל העוסק בתורה יסורין בדליו הימנו, שנאמר ובני רשף יגביהו עוף, ולא עוד אלא שכל העוסק בתורה בעוה"ז זוכה בשבילה לעוה"ב, והוא מה שאמר רבי נהוראי מניח אני כל אומניות, ואיני מלמד בני אלא תורה. שאדם אוכל משכרה בעוה"ז, והקרן קיימת לו לעוה"ב. ושאר אומניות אינן כן, כשאדם בא לידי חולי אן לידי זקנה, או לידי יסורין ואינו יכול לעסוק במלאכתו, הרי הוא מת ברעב. אבל התורה אינה כן, משמרתו בנערותו מכל רע, ונותנת לו אחרית ותקוה בזקנותו. בנערותו מה הוא אומר וקווי' ה' יחליפו כח, בזקנותו מה אומר עוד ינובון בשיבה. ולעולם אל יאמר אדם אעסוק בתורה כל היום כולו, ולא אעשה מלאכה כלל. אלא צריך שיהיה לו אומנות מעט כדי שיתפרנס ממנה, שכן

כתיב (קהלת ד ב) "ושבח אני את המתים שכבר מתו, מן החיים, אשר (הם) [המה] חיים עדנה". זה הפסוק צריך ביאור, וזהו שארז"ל (שבת ל). לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות קודם שימות, שכיון שמת האדם נעשה חפשי מן המצוות ומן התורה,

ואין לו להקב"ה שבח בו. וזהו שאמרו חכמים הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה ובמצוות בחיך, אבל במות האדם אינו יכול לקיים התורה והמצוות שנאמר במתים חפשי. והראיה מגבי משה רבינו עליו השלום, כשחטאו ישראל במדבר עמד משה בתפילה לפני הקב"ה ואמר כמה תפלות ותחנונים לפני הקב"ה ולא נענה, עד שאמר זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם כך ונענה ואמר לו הקב"ה סלחתי כדברך, וזהו שאמר הכתוב ושבח אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר המה חיים עדינה. ועוד דרשו רז"ל (שם) על זה הפסוק כשבקש שלמה להכניס ארון לבית קדשי הקדשים דבקו שערים זה בזה, ואמר שלמה כ"ד רגנות ולא נענה, עד שאמר זכרה לחסדי דוד עבדך ונענה, ונהפכו פני שונאי דוד כשולי קדרה, וידעו כל ישראל שמחל לו על אותו עון, מיד [פתח] שלמה ואמר ושבח אני את המתים, וכוונתו שלשלמה לשבח לצדיקים שקרויים חיים שנאמר ובניהו בן יהוידע בן איש חי, אבל הרשעים קרויים מתים אפ' בחייהם, וכל שכן במותם. ומנין שבחייהם קרויים מתים שנ' כי לא אחפוץ במות המת, ומנין שאפילו במיתתם קרויים

מתים, שנאמר לא המתים יהללו יה ולא כל יורדי דומה. ולפיכך צריך האדם לעסוק בתורה ובמצוות, ואפילו מתוך דוחק. וזהו שאמרו חכמים, חייב כל אדם לעסוק בתורה בין עני בין עשיר בין בן בריא בין בעל יסורין. ולפחות ילמוד בכל יום פרק אחד מהמשנה, ומעט פסוקים מהנביאים ותהילים, ואם יוכל ללמוד יותר מה טוב חלקו ומה נעים גורלו. ואפ' מתוך צער ומתוך דוחק, לפי שאמרו חז"ל כן היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה, וחיי צער תחיה, ועל הארץ תישן. לפי שבשעת פטירתו שלאדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה ומעשים טובים. וזהו שאמר רבי יוסי בן קסמא פעם אחת הייתי מהלך בדרך, פגע בי אדם אחד

א. רבינו זצ"ל חי ופעל במחוז יריים בעיירה ג'רין. (ראה עליו בהרחבה במוסרה גליון ו) ראשית לימודיו היו ככל הנראה אצל כמוהר"ר שמעון פנחס (ראה עליו במוסרה ל"א), נסמך בסמיכת חכמים ע"י רבני מחוז דמאר, אחר שנסמך שימש כרב העיירה, פיקח גדול היה וכבר פרסמו מה מעשים אודותיו ועוד חזון למועד. דרשה זו כתבה רבינו כדרוש להספד לת"ח, ומאחר ובדבריו ישנו חיזוק גדול לעסק תורה המתאים ביותר לימות החורף, הבאנו דבריו. ויש לציין כי נאים הדברים למי שאמרן כי היה יגע בתורה אף שעסק במלאכת כפיים קשה, והיה לומד בעיון הדק היטב, ואף על יצועו לא מש הספר מתוך ידו עד שתחטפנו שינה. אף שעיקר הוראותיו לציבור היו ע"פ רבינו השת"י אשר לא מש ספרו מתוך ידו, מיוחד היה בכך שהיה בקיא בספרי פוסקי אשכנז וספרד ואף עוסק היה בספרות השו"ת בייחוד בשו"ת רב פעלים להבא"ח, ואף בקיא היה בשו"ת יחוה דעת, כפי ששח לנו הרה"ג אלון אזרק שליט"א כי פעם היקל באיזה דבר בבית הכנסת ומשאלו על כך השיבו שבשו"ת יחוה דעת במקום פלוני הביא שיש סוברים כן והיות נוצרעה השעה לכך סמך על דבריהם... ב. פירוש דלפי פשוטו תמוה מה יש שבח למתים מן החיים אחר שהחי יכול לקיים מצוות ואילו המת חפשי מן המצוות. ודבריו בקושיא זו והיישובים עליה מקורם בגמ' שבת ל. עיי"ש. ג. פירוש דזכות אבותינו אף שנסתלקו מן העולם היא שעמדה לנו לזכות לסליחה מאת ה'. ד. לכאורה כך צריך להוסיף להשלמת הענין. ה. צ"ע הלשון אפ' שהיה לכאורה אם בחייהם קרויים מתים כ"ש במיתתם ואף שלא נמצא מקור ללשון זו מ"מ נראה לבאר דאחר דצדיקים אף במיתתם קרויים חיים ושפתותיהם דונבות בקבר ונאמר בהם ילכו מחיל אל חיל א"כ מוכרח דהפס' האומר לא המתים יהללו יה מיירי ברשעים, וכוונתו דאפ' שנעשה בהם דין י"ב חדש ונתכפר להם כביכול, עדיין אין הם בבחינת הצדיקים העולים ומתעלים אלא עדיין קרויים מתים. ו. ראה רמב"ם פ"א מהל' ת"ת ה"ח. ז. אבות פ"ו מ"ד ח שם משנה ט' ט. ברכות ה'. י. קדושין פב. יא. פ"ב מ"ב י"ב. גמ' ברכות לה:

לוח הלכות ומנהגים כמנהג קהילות קדש תימן - חודש טבת

על פי הלכות ומנהגים - הלכה ומסורה

א' טבת - יום ראשון - ב' דראש חדש

תפלת ערבית מוצאי שבת: אומרים שער הרחמים, ברכי נפשי, יש נוהגים שלא לומר "והוא רחום" בכל התפילות, ויש שנהגו לאומרו. ומוסיפים בתפלה יעלה ויבוא ועל הנסים.

ההדלקה במוצאי שבת: יש אומרים שבמוצאי שבת יש להזדרז ולהקדים לה' תפלל מיד עם צאת הכוכבים, כדי להדליק נר חנוכה בתוך החצי שעה מצאת הכוכבים, ויש אומרים שאין צריך לדקדק בכך, אלא מוציא את השבת כדרכו בכל מוצאי שבת, ומדליק אחר שהבדיל בתפלה באמירת 'אתה חוננתנו', מד' ליק נרות חנוכה תחילה, ואחר כך מבדיל על הכוס. ורבים נהגו להבדיל על הכוס תחילה ואחר כך להדליק נר חנוכה, אך בבית הכנסת לפי מה שנוהגים בארץ ישראל [ובכמה מקומות גם בתימן] להתפלל ערבית של מוצש"ק בבתי כנסיות, מדליקים נר חנוכה קודם הבדלה. שכח ולא אמר אתה חוננתנו בעיר בית, אף לנוהגים כמנהג הראשון להדליק תחילה, יבדיל על הכוס ואח"כ ידליק [אף שיכול לומר 'ברוך המבדיל', מכל מקום כיון שיש אומרים שלעולם יבדיל תחילה, באופן זה יש לעשות כמותם]. במה דברים אמורים ביחיד בביתו, אבל בבית הכנסת לא יעשה כן, אלא אומר 'ברוך המבדיל בין קדש לחול' וידליק ואח"כ יבדיל.

תפלת שחרית: מוסיפים יעלה ויבוא בעבודה, ועל הנסים בהודאה. אומרים הלל שלם בברכה ולאחריו קדיש תתקבל. [כל יום שיש בו מוסף, אומרים קדיש תתקבל אחר ההלל].

קריאת התורה: מוציאים ספר תורה ראשון, וקורין בו שלשה בקריאת ראש חודש, ראשון קורא עד "רביעת הדין", שני אינו חוזר כפי שעושים בשאר ראש חודש אלא מתחיל מ"עלת תמיד" עד "וְנִסְכָּה", ושלישי קורא עד סוף קריאת ראש חודש. אין אומרים קדיש אחר הספר הראשון, כיון שלא נשלמה חובת הקריאה. ואחר כך מוציאים ספר תורה שני ואומרים בזמן הוצאתו "מזמור שיר חנוכה הבית לדוד" ומחזירים את הספר הראשון, וקורא רביעי בספר שני בענין חנוכה "ביום השביעי". ואחר הקריאה אומר חצי קדיש. יש מקהילות השאמי שנהגו שמאחר שלא נשלמה חובת הקריאה בספר ראשון, אין אומרים מזמור אחר ספר ראשון, אלא גוללים את הספר הראשון ומניחים אותו בצד, ואין מחזירים אותו אלא אחר גמר הקריאה בספר השני, כדי לומר גם עליו את הקדיש. ובק"ק שרעב יש מנהג נוסף, כשלא נשלמה חובת הקריאה בספר ראשון מוציאים את שני הספרים יחד ולא בזה אחר זה.

אם טעו והתחילו לקרוא בספר הראשון בקריאה של חנוכה, לא יפסיקו אלא ישלים ראשון את הקריאה של חנוכה, ואחר כך יקראו שלשה בספר שני בשל ראש חודש. ויש אומרים שצריך להפסיק ולקרוא בשל ראש חודש.

סדר היום ומוסף: מנהג השאמי: אחר הקדיש של העולה רביעי, אומרים ה' הושיעה, אשרי, ובא לציון, ומחזירים את הספר תורה להיכל, ואומר החזן או הש"ץ קדיש חולצים התפילין ומתפללים מוסף, ואחר מוסף יש שנהגו לומר בית יעקב ושיר של יום, ויש שנהגו לאמרם אחר ובא לציון, ויש שלא נהגו לאומרם כלל. ואומרים מזמור של ראש חודש ומזמור של חנוכה. **מנהג הבלדי:** יש נוהגים שאחר אמירת הקדיש של העולה רביעי, מחזירים את הספר תורה להיכל, ואומרים סדר היום כבשאר ראשי חודשים אלא שמוסיפים מזמור של חנוכה, ואומר החזן או הש"ץ קדיש. ויש נוהגים להחזיר ס"ת אחר סדר היום, ואח"כ אומר החזן או הש"ץ קדיש. חולצים התפילין, ומתפללים מוסף.

ב' טבת - יום שני - זאת חנוכה

קריאת התורה: ראשון קורא "ביום השמיני", שני קורא "ביום התשיעי", ויש לישי קורא "ביום העשירי", עד "כִּן עָשָׂה אֶת הַמִּנְחָה". וישנם עוד מנהגים בחילוקי המברכים, א. יש נוהגים שגם ביום השמיני כל השלשה קוראים ביום השמיני, ראשון עולה עד פר אחד, שני עד פר התשיעי, שלישי חוזר לקרוא מביום השמיני עד כן עשה את המנורה. ב. יש נוהגים כן בראשון ושני, אך בשלישי נוהגים שאינו חוזר על ביום השמיני אלא ממשיך ביום התשיעי. ג. יש נוהגים שראשון קורא ביום השמיני וביום התשיעי, שני קורא ביום העשירי וביום עשתי עשר יום, שלישי קורא ביום שנים עשר עד כן עשה את המנורה

סעודה שנמשכה עד הלילה: מי שנמשכה סעודתו עד הלילה, אומר על הנסים בברכת המזון, כיון שהולכים אחר התחלת הסעודה.

מותר השמן: הנותר מן השמן הצריך לשיעור הדלקה, או באופן שנתן יותר מהשיעור והקצתו בפירוש למצוה, הרי זה אסור בהנאה, ועושה לו מדורה לשרפו. ומנהג ע"ז צנעא ואגפיה, לסחוט את השמן מהתפילות ממה שנשאר בו אחר שיעור ההדלקה, ולהשתמש בו לנר בית הכנסת או לרפואה, אך בשאר קהילות תימן נהגו לקחת את כל מה שנותר מהשמן והתפילות ולשרפם.

ז' טבת - שבת קדש - פרשת ויגש

הכרזת התענית: לאחר ההפטרה ומי שברך, מכריזין על צום עשרה בטבת

שיחול ביום שלישי. ומקצת קהילות לא נהגו להכריז על הצומות כלל.

ברכת הלבנה: מברכים ברכת הלבנה במוצאי שבת. שאר דיני ברכת הלבנה ראה בג' חשוון.

י' טבת - יום שלישי - צום עשרה בטבת

טעם לתקנת הצום ביום עשירי בטבת: ביום זה סמך מלך בבל נבוכדנאצר הרשע על ירושלים, והביאה במצור ובמצוק, ומזה נמשך החרבן, ותיקנו חכ"מ ליום זה, כדי לעורר הלבבות ולפתוח דרכי התשובה, ויהיה זה זכרון למעשינו הרעים ומעשה אבותינו שהיה כמעשינו עתה, עד שגרם להם ולנו אותן הצרות, שבזכרון דברים אלו נשוב להיטיב, שנאמר "וְהִתְיַדּוּ אֶת עֵינֵם וְאֶת עֹן אֲבֹתָם". הרמב"ם (תעניות פ"ה ה"א ב).

תפלת ערבית בליל הצום: המנהג לומר 'עננו' בתפלת לחש של ערבית אע"פ שמותר לאכול ולשתות עד עלות השחר.

אכילה ושתייה בלילה: אם ישן שינת קבע, אף שקם קודם עלות השחר, אסור לאכול אלא אם כן התנה בפירוש שיאכל בקומו משנתו. ומותר לשתות אע"פ שלא התנה בפירוש, כיון שמן הסתם דעת האדם לשתות אחר השינה. ובחז"ל היה מנהג מפורסם וקבוע בכל צום שבני הבית משכימים לאכול קודם עלות השחר ללא עשיית תנאי, כיון שהיה דרכם כך בקביעות, הרי זה כהתנו.

תפלת שחרית: מוסיפים 'עננו' בתפלת הלחש בשומע תפלה, וש"ץ בחזרה בין גואל לרופא. מי שאינו מתענה אינו אומר עננו. מעלים רק שליח ציבור שמתענה. ואם אירע שעלה ש"ץ שאינו מתענה, לא יאמר עננו בין גואל לרופא אלא בשומע תפלה. אחר החזרה, אומרים תחנונים כפי המנהג. מוציאים ספר תורה וקורין שלשה בפרשת כי תשא (שמות לב יא) "וַיַּחַל מֹשֶׁה", הראשון קורא עד "אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ", והשני מדלג וקורא מ"פֶּסַל לָךְ", ושלישי קורא עד "אֲשֶׁר אָנֹכִי עֹשֶׂה עִמָּךְ". אחר הקריאה אומר השלישי קדיש. אם אין ששה מתענים, אין קוראים בתורה. מי שאינו מתענה, לא יעלה לקרוא בתורה, ואפילו קראו לו לעלות, לא יעלה. אך אם עלה אין ברכתו לבטלה, כיון שאינו אלא מנהג. ואם הוא כהן, לכתחילה יצא מבית הכנסת שלא יאמרו שהוא פגום. - מוסיפים את מזמור התענית. בשאמי יש שנהגו שאין אומרים בית יעקב ושיר המעלות אלא רק את מזמור של התענית בלבד.

תפלת מנחה: מתעטפים בטלית ומניחים תפילין, מוציאים ספר תורה וקורין ויחל, אחר הקריאה אין השלישי אומר קדיש, אלא אומר החזן וידעת ומחזירים הספר להיכל. ויש קהילות בתימן שנהגו להפטיר "דַּרְשׁוּ ה' בְּהִמְצְאוֹ". אם מת' פללים מנחה בעוד היום גדול, אין הכהנים נושאים את כפיהם. ואם מתפללים סמוך לשקיעה [היינו חצי שעה סמוך לשקיעה, ובדיעבד אף מפלג המנחה ולמעלה], נושאים הכהנים את כפיהם. המנהג שאין נופלים על פניהם במנחה, אלא מיד אחר החזרה אומר קדיש תתקבל.

י"ד טבת - שבת קדש - פרשת ויחי

קריאת התורה: מנהג רוב הקהילות שאין מתרגמין את הפסוק (בראשית מט ד) "פָּחַז כַּמִּים".

עליית קטנים לששי: יש נוהגים לחנך קטני קטנים לעלות לספר תורה בששי של פרשיות ויחי "בְּנִימִין זָאב יִטְרֹף", יתרו "וַיֵּרֶד מֹשֶׁה", קרח "וּלְבָנִי לֵוִי", האזינו "כִּי אֶשָּׂא אֶל שָׁמַיִם יָדַי", וסימנם בוכ"ו, שם קדוש חילוף אהיה, ויש בזה סוד גדול (ע"פ חן טוב). אבל יש שנהגו שלא להעלות קטנים רבים משום טורח צבור, אלא עולה ילד אחד לששי ככל שבת.

מפטיר סיום ספר בראשית: מנהג רוב קהילות קדש תימן [בין השאמי בין הב' לדי'] שהמפטיר קורא חמשה פסוקים כנגד חמשה חומשי תורה. ויש מהבלדי שנהגו לקרוא רק שלשה פסוקים. אין מנהגינו לומר 'חזק חזק ונתחזק' בסוף הקריאה.

סוף זמן ברכת הלבנה: אפשר לברך ברכת הלבנה בשם ומלכות במוצאי שבת עד השעה 44:02, ועד השעה 22:02 יברך בלי שם ומלכות. (הטעם ראה לעיל ג' חשוון).

ט"ו טבת - יום ראשון

ימי שובב"ם: מתחילים ימי שובב"ם שעל פי רבינו האריז"ל (שער רוח הקדש תיקון כז) ימים אלו מסוגלים לתיקון עונות, ובימים אלו הוא תיקון גדול לקדש עצמו במותר לו. ומתחילים בפרשת שמות לפי שקוראים בה מענין שעבוד מצרים שעל ידו נתקן פגם אדם הראשון, ומסיימים בפרשת משפטים שקראים בה כי תקנה עבד עברי. [ובשנה מעוברת מוסיפים ת"ת היינו פרשיות

מנהג המדינה

שאלה: אדם עורך קניות עם עגלה, ולפעמים נתקל עם העגלה במוצר על המדף והמוצר נשבר, או שבא לקחת מוצר והמוצר נשטט מידו ונשבר האם יש לחייבו בתשלום הנזק?

תשובה: אף שמן הדין "אדם מועד לעולם" מ"מ מנהג המדינה הוא שבעל המפעל מזכה את בעל החנות וממילא הלקוח פטור מלשלם.

ביאור התשובה: קיימ"ל בגמ' ב"ק כו: אדם מועד לעולם בין בשוגג בין במזיד וכן פסק בשו"ע סי' שע"ח, ובסי' תכ"א ס"ג. ולפי"ז הקונה שהזיק חייב לשלם אף שהיה שוגג וכ"ש במזיד, אלא"כ היה אונס גמור כגון אם בא אדם ודחפו ולכן נשבר המוצר.

אומנם המנהג הוא שבעל המפעל מזכה את הסופר בסחורה הנשברת בחנות וממילא הלקוח פטור מלשלם כיון שאין בעל החנות מפסיד משבירת המוצר [אומנם יש להתבונן האם המפעל כוונתו לפצות כאשר העובדים שברו ולא כאשר לקוחות שוברים וממילא הגם שבעל החנות מוחל ללקוח על מה שנשבר אפשר שהמפעל אינו מוחל, ולאחר בירור העניין נמצא כי גם בעל המפעל מוחל מכיוון ששירות זה מועיל גם לו לתוספת לקוחות מרוצים].

כל שבממון תנאו קיים

שאלה: אדם ששכר רכב מחברת השכרה, וקרה נזק ברכב האם מותר לו לתקן את הרכב באופן פרטי או שעליו לדווח זאת לחברת ההשכרה, אע"ג שהם גובים ממנו סכום גבוה ממה שיכל לתקן בעצמו?

תשובה: קיי"ל דכל שבממון תנאו קיים, ולכן אין לו רשות לתקן בעצמו, אלא ישיב לחברה וישלם כפי שסוכם בכתב השכירות.

ביאור התשובה: הנה יש לנו כלל שכל תנאי שבממון תנאו קיים, וכיום בכל חוזה שכירות רכב חותמים שאין לתקן את הרכב באופן פרטי אלא להשיב אותו כך לחברה א"כ הרי חתימת ידו של אדם מחייבת וכמו שכ' בשו"ע חו"מ סי' מה' סעיף ג' הודאה בחתם ידו, והשטר בגופן של עובדי כוכבים, והדבר ברור שאינו יודע לקרות, ויש עדים שחתם עד שלא קראו, מ"מ מתחייב הוא בכל מה שכתוב בו עכ"ל ועיין בסמ"ע מה שהסביר בטו"ט שאין שום דבר שיכול לפטור אותו מחיובו, וכעין זה פסק בשו"ע חו"מ סי' ס"א סעיף יג' מי שטען על כתובת אשתו שהיה עם הארץ ולא הבין כשקרא החזן הכתובה והתנאים, אין שומעין לו. והוסיף הרמ"א וה"ה בשאר דקדוקים שיש לדקדק מן השטר, ולא אמרין דהאי גברא לא דקדק כל כך והיינו שהיה לו לומר כן מתחילה אינני מבין שטר זה תפרש לי עיי"ש.

וכ' הפת"ש סי' ס"א שם בשם החת"ס לבאר מה שכ' שו"ע פעמיים גם בסי' מה' וגם בסי' סא', דשם בסימן מ"ה דמירי שהוא עצמו חתם אזי כל מה שכתוב בשטר אפילו עשה שדהו מיצר לאחר, הכל בכלל נאמנין לשליש, משא"כ הכא שהוא אינו חתום רק עדים חתומים, א"כ דוקא גוף הענין שהעדים מעידים עליו, אבל עשאו מיצר לאחר אין הבע"ד מפסיד ע"י עדותם עיי"ש.

וא"כ אין לאדם לתקן את הרכב לבדו אלא חייב להשיבו לחברה כמות שהוא כפי שהתחייב ע"י חתימתו.

בסימן חצי יובל לפטירת מרן רבינו הגר"י צובירי זצוק"ל הוזמן כה"ר הגאון רבי יצחק מעלם שליט"א רב ואב"ד ביתר

הגר"י מעלם בדרכו לבית הכנסת

עלית, אשר זכה ליצוק מים על ידי חכמי הדור שלפנינו, מהר"ח כסאר מהר"י צובירי ועוד, ויגן מהם חכמה ודעת הנהגות והליכות אלי מלכי בקדש. לשבות בעיר רחובות בק"ק "בני תורה - תפילה לשלמה", אשר נוסדה לפני כשלושים שנה תחת נשיאותו של מרן הגר"י צובירי זיע"א.

בס"ד זכו בני העיר בכלל ובני הקהילה בפרט, לשבת מרוממת ומיוחדת. כאשר בליל שב"ק הוזמן הרב ע"י רב הקהילה כה"ר הגאון רבי ששון ניסים שליט"א אשר ציין את הקשר הרציף אשר היה קשור הגר"י מעלם לחכמי תימן, מרן הגר"ח כסאר זיע"א ומרן הגר"י צובירי זיע"א, וכן את הקשר המיוחד אשר היה לו עם מרן הגר"ע יוסף זיע"א.

בתחילת דבריו הזכיר הרב עובדה מאלפת על עבודת ה' של מרן הגר"ח כסאר זיע"א, אשר פעם ליווהו במוצאי יום הכפורים לביתו, ושמעו ממלמל "אולי ימושיני אבי והייתי בעיניו כמתעתע" בינו זאת! עבד ה' מנעוריו אשר לא ידע צורת מטבע, חושש ועושה חשבון נפש שמא מה שהיה היום ש"ץ וכו', אם ימושהו אביו שבשמים יהיה בעיניו כמתעתע....

בדבריו התייחס הרב להתמודדות עם הנסיונות המזומנים לאדם בדורינו אשר הנסיונות קשים מנשוא, כאשר התמקד הרב במאבקו של יעקב עם המלאך אשר נאמר עליו "כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל". לא נאמר שנצחו, שהרי נקעה כף ירכו. אך נקרא שיכל למלאך. הרי שלא נדרש לנצח, אלא נדרש להלחם ולעשות ככל הניתן, אף אם לא יהיה הניצחון מושלם.

התרוממות מיוחדת נרשמה בקהל אשר גדש את בית המדרש בהמוניו בצהרי היום, לשיעור עיוני מרתק ומיוחד. כאשר ציבור האברכים דן והתפלפל עם הרב, ראשית בדיני איסור והיתר, ולאחר מכן בב' סוגיות בדיני חנוכה.

בסיום דבריו דבר הרב על הקשר המיוחד שהיה לו עם מרן הגר"י צובירי זיע"א, בדבריו הזכיר הרב כי זכה לעבור עמו על ארבעה חלקי השו"ע, וציין את ידיעותיו העצומות, את מדותיו התרומיות, ואת עבודת ה' המיוחדת שהיה שקוע בה כל ימיו.

עובדה נפלאה הזכיר הרב כי כפעם בפעם בשיחותיו עמו היה מזכיר רבות מתוך דברי הנודע ביהודה בלשונו "כן כתב מהר"י לנדא", פעם שאלו "מארי ניכר כי הרב בקי בספר נודע ביהודה הדק היטב, עד כי נראה שהרב יודעו על פה" השיבו מארי אכן יודעו אני על פה, מספר הגר"י מעלם הוצאתי מהספריה שו"ת נודע ביהודה וערכתי למארי "מעין בחינה" וכל תשובה שצינתי החל מצטט אותה כלשונו, לשאלתי כמה פעמים חזר על שו"ת נודע ביהודה השיב "למעלה מעשרים פעם".

כמה יש לנו ללמוד מדרכי אבותינו ורבותינו.

שם הגדולים

כמוהר"ר לוי חמדי זצוק"ל

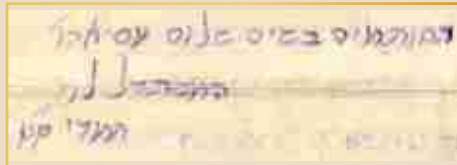
בשכונת משכנות בירושלים, אשר הוקם ע"י הנגיד העדני רבי חנוך הלוי, שהקים בית כנסת ומוסדות לבני העדה בירושלים, כאשר מכל קצוות העיר נהרו לשמוע תפילותיו הזכות. לאחר כמה שנים עלה מוות בחלונו ומתו כל ילדיו, מצערו ירד ליפו, ו"א שאף גלה למצרים לזמן מה, אחר שחזר לירושלים

מתה עליו אשתו הראשונה, כל זאת ראה רבי לוי כעונש על כך שמחנן הוא בקולו יתר על המדה, משך סתם מעיין שירתו, קבע מושבו בשכונת הפרסים לבל יפתוהו בני העדה לשוב להשמיע במרומם קולו. תפילת שחרית היה מתפלל בדרך קבע במניין האשכנזי בכותל, כאשר קולו המיוחד ומבטאו הצח נישא מעל כל המתפללים.

רבי לוי הרבה לעסוק בפנימיות התורה, ושמירת עיניו היתה מופלאה ביותר, רבים שיחרו לפתחו לברכה ועיצה, ונתפרסם שמו כמי שברכותיו אינם שבות ריקם.

בידינו צורר מכתבים אשר התכתב רבי לוי עם אחד מגדולי החכמים האשכנזים באותה תקופה כאשר מתוך מכתבים אלו מתגלה גדלותו התורנית ועומק עבודת ה' שלו, כאשר בדבריו הוא מודריך את אותו חכם כיצד להגיע לפסגות רוחניות. מעט מפרי עטו תפילה ושירה ראו אור בירושלים תשכ"ו.

רבי לוי נלב"ע בה' סיון התר"ץ ומנוחתו כבוד בהר הזיתים בירושלים.

כמוהר"ר לוי בן ישועה חמדי נולד בצנעא (אביו שירת כשר האוצר מטעם ממשלת תורכיה אשר שלטה בתימן מזמן לזמן, אך מקנאת הערבים התפרסר ממשרתו בטרם יבולע לו). סבו מצד אביו היה מארי יחיא יעיש חמדי מגדולי חכמי צנעא. בצעירותו שימש כמלמד תינוקות, אך דרכו בחינוך היתה שונה משאר מלמדי דרדקי, בבית מדרשו חלק את הילדים לכתות, הילדים ישבו ע"ג ספסלים ולא ע"ג קרקע. היה בעל מדות תרומיות, משך נמנע גם משימוש ברצועה. נפשו כמהה גם נכספה לחונן עפר הארץ, על כן חיסל ענייניו במטרה לעלות ארצה.

בשנת התרנ"א עלה ארצה, עד מהרה התבלט בקרב החכמים בירושלים, כשעל כולנה פורסם בשל קולו המיוחד אשר הרנין כל לב, כמו כן חתום הוא יחד עם חברי בית הדין של חכמי תימן בירושלים, כחבר בוועדה הרוחנית של העדה.

בספר נחלת יוסף לרבי שמואל עדני כתב עליו "מלבב גודל חכמתו בתורה, הוא גם משורר נפלא ויראת ה' חופפת על פניו, כי הוא ענוותן כהלל, וש"צ מובהק וכל מדות טובות נקשרו בו".

אחר עלותו ארצה נתפרסם שמו כמשורר גדול, רבים נהו לשמוע נעימותו בתפילות או בשירה, אף שימש כחזן בבית הכנסת התימני "מעלמאת חנוך"

דברי הימים

חבאן - חצר מוות

בהשפעה סביבתית היות וגם ערביי המקום לבושים ומגדלים שיערם באופן דומה.

ישנה מסורת כי בשנת ה' רנ"ה פעל שם משיח שקר שבעקבותיו גזרו על היהודים לעקור מהעיר או להתאסלם, לאחר הגזירה מששבו אחר זמן מה היהודים להתגורר במקום שמשו כחכמי הקהילה שני מנהיגים אשר יעצו למלך בדבר מלכותו ובשכר זאת נתן להם לשוב ולבנות את שכונת היהודים בסמוך לארמונו, שם חיו היהודים עד עלותם ארצה.

שני בתי כנסת היו בקהילה, בבית הכנסת שימש גם כבית ספר לילדי הקהילה, מעניין לציין כי לא היה במקומם בית דין ולא כל מוסד אחר לשירות הקהילה, אמנם רבנים מתוכם צמחו וגם שמשו את בני הקהילה דור אחר דור רבים מהחכמים היו בני משפחת שמאך, ניתן לשער כי היות והקשר ביניהם לבין קהילת ביצ'א היה פורה ביותר, ייתכן והם נסמכו על שולחנם בעת שנצרכו לדין.

בתקופה האחרונה נכבשה חבאן ביחד עם עוד מקומות ע"י הבריטים, ונשלטה בידי מושלים ערבים אשר היו כפופים לממשל הבריטי, משך אף כשאושר ליהודי תימן ע"י האימאם לעלות ארצה לא יכלו הם לעלות, ודרש המושל כופר גדול לפדיונם, רק כששולם לו ככל אשר רצה התירם לעלות ארצה.

מיקום העיר חבאן היה מיושב עוד מראשית ימות עולם ככתוב (בראשית י כו) "ויקטל ילד את אלמווד ואת שלף ואת חצרמות ואת ירח", "יש עיר ידועה הנקראת חבאן ואחריו יש עיר של גוי עז פנים ופראים אכזרים ונקראת עיר חצר מות וכו' שאינם מניחים לשום איש זר לעבור בגבולם" (קול מבשר, הורוויץ).

ראשית התיישבות היהודים אינה ברורה כ"כ, מאחר וידוע לנו על חיי יהודים שם אך ורק מלפני כארבע מאות שנה, מאידך מסורת בפי יהודי חבאן כי הם "ראש גולים" לדברי מסורת זו באו לשם גולים עוד מימי בית ראשון, דבר זה אינו מן הנמנע היות ומיקום העיר היא על ציר "דרך הבשמים" אשר הוותה את אחת מדרכי המסחר החשובות ביותר בעת העתיקה הדרך עברה מדרומו של חצי האי ערב אל חופי הים התיכון, והיותה חלק מרשת של דרכי מסחר בין אירופה והמזרח, שבהן הובלו בשמים, משי, תבלינים, אבנים טובות, צבע, עורות, בעלי חיים נדירים ועוד, כמו כן חבאן מצויה בחצר מוות אשר לדברי החוקרים השתייכה לממלכת שבא, וכפי שפרסמנו בעבר כי יתכן וכבר מימות שלמה המלך התיישבו יהודים בממלכת שבא, לא מן הנמנע כי היא ראש גולים. אמנם אין מן ההכרח כי היהודים שחיו שם בדורות האחרונים הם צאצאי יהודי ממלכת שבא. יש המוסיפים כי ארחות חייהם הייחודיים כגון גידול מחלפות שערות ראשם וסגנון לבושם, מוכיח על מסורת קדומה. מאידך יש התולים זאת

מסורת כהלכה

הרה"ג חיים סיאני שליט"א
כולל "בנתיבות יוסף" רחובות

האידינא שידוע שאין מכוונים כיצד ניתן להתפלל

ישראל היום אין מקיימין חס ושלום מצוות תפילה ג פעמים ביום, כיון שלא מכוונים" והאריכו להקשות טובא עיי"ש. **אמנם רבינו השתילי זיתם** בממלים ספורות מיישב את כל הקושיות הנ"ל, בסימך ק"א סעיף קטן א וז"ל: וכיון דתפילות כנגד תמידין תיקנום, וכמו שנתבאר ריש סימן פ"ט, ואמרין בריש זבחים כל הזבחים שנזבחו בסתמא כשרים ועלו לבעלים לשם חובה, הכי נמי בתפילה יש לומר דהוי ליה כסתמא, ויצא ידי חובתו. עד כאן לשונו הזהב של רבינו השתילי זיתם. **דהיינו מבואר בדבריו** שהגם שלא כיון, יצא ידי חובתו. דהוי ליה כזבח שנזבח סתמא ויצא ידי חובתו. ולק"מ כל הקושיות הנזכרות לעיל, שבאמת יוצא ידי חובתו, ויכול להתפלל בפעם הראשונה שעל כל פנים מצוות תפילה איכא בסתמא. וכן הקושיא השניה לק"מ, מכיון שיכול להמשיך את הברכות דלא הוי ברכות לבטלה ללא כוונה, מכיון שיוצא ידי חובתו בסתמא. וכן הקושיא השלישית א"ש, דעם ישראל קדושים ויוצאים ידי חובתם ג' תפילות ביום בסתמא. אבל ודאי ודאי שעם כוונה עדיף טפי, דהוי ליה מצווה מן המובחר, כך מסיים השתילי זיתם. ולאחר דברי השתילי זיתם הנ"ל, הדברים מאירים ומזהירים כזוהר הרקיע, והווי להו כחלב לשיניים וככחול לעיניים.

שאלה: ידוע שהיום דעתינו מוסחת מאד, וא"כ כיצד ניתן לעמוד ולהתפלל אחר שידוע שלא יצליח לכוון בתפילתו.

תשובה: רבינו השת"ל מוכיח מהגמ' בזבחים ב: דאפשר להתפלל אף שידוע שלא יוכל לכוון כמו בקרבנות שנזבחו בסתמא בלא כוונה שעולים לבעלים לשם חובה, ולכן גם תפילה בסתם אף שלא כיון בה יוצא ידי חובתו. ובדבריו אלו מיישב מנהג העולם בזמן הזה.

ביאור התשובה: הנה בשו"ע סי' קא סעיף א' כתב שהמתפלל צריך שייכוון בכל הברכות, ואם אינו יכול לכוון בכולן, לפחות יכוון באבות. ואם לא כיון באבות, אף על פי שכיון בכל השאר יחזור ויתפלל. **וכבר תמזהו** האחרונים א. איך מתפללים בפעם הראשונה, כיון שאין מכוונים, ולכאורה הכוונה מעכבת, ומה תהני לו תפילתו. ב. אם התחיל כבר להתפלל, וידוע בבירור שלא כיון באבות, והכוונה מעכבת. אם כן כל הברכות שימשיך הינם ברכות לבטלה (כן הקשה הבה"ל סי' קא ד"ה והאידינא עיי"ש מסקנתו, ולמעשה אין העולם נוהגים כך). ג. בשיח השדה סימן ח הקשה "וגם תמזהו מאוד, כחומץ לשיניים וכעשן לעיניים, דרוב

תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם

לבו, הוא חזר לביתו וישב ובכה על עול הרבנות אשר היה עליו לטורח. בסערת רוחו הודיע לבני הקהילה, על פרישתו המוחלטת מכל תפקידי הרבנות, באמרו: די! אין לי יותר כח לנהל את ענייני הקהילה, עול כבד מוטל עלי שחיטה מילה סידור קידושין גביית מיסים ופתרון המריבות. ולא די שאין לי מכך שום שכר, אלא כאשר אני מציע לכם פשרה אתם מסרבים לקבל אותה, אם כך אני פורש מכל ענייני הרבנות כולל השחיטה!

והנה בהגיע יום השישי, באו אליו אנשי העיירה כמידי ערב שבת, וביקשו ממנו לשחוט עבורם עגל, אך הרב עמד בסירובו ולא נעתר להפצרתם.

זמנה ההשגחה העליונה, ובדיוק באותה עת הגיע לכפר דרח, אברך שחזותו העידה עליו שצורבא מרבנן הוא, אב בחכמה ורך בשנים, שהיה בדרכו לארץ ישראל, ובהיות הכפר על אם הדרך ביקש לשבות בו. משראה את ההתקהלות ליד ביתו של הרב שאל אותם מה אירע, השיבו לו: המארי מסרב לשחוט לנו!

נכנס אותו צורבא מרבנן למרא דאתרא ושאלו: מדוע אינך רוצה לשחוט להם? סיפר לו הרב את כל אשר אירע. שאלו אותו צורבא מרבנן האם כבודו מרשה לי לשחוט להם? ומידי דברו הראה לרב סמיכת חכמים אשר בידו, ולאחר מבחן קצר שבו גילה בקיאות בהלכות שחיטה ובדיקת הסכין הרשה לו הרב לשחוט.

ביום ראשון אותו צורבא מרבנן אשר הבין את אשר לפניו לא יצא לדרכו עד שתיווך בין הצדדים, ולמדס כיצד יש לנהוג בחכמים, הוא אף פנה לציבור ושדל אותם להסכים לתת לרב תשלום מסויים עבור השחיטה, חלק קטן מהבהמה עבור שחיטת בהמה, ומטבע קטן עבור שחיטת עוף, תמורת הזמן הרב שהוא משקיע בבני הקהילה דבר שממעט פרנסתו, אח"כ הפציר ברב רחמים שלום שיחזור וישחוט לציבור עבור התמורה הסמלית, וכך היה.

מי היה אותו אברך צורבא מרבנן?

היה זה כבוד מורינן ורבינו גאון רבני תימן בדור האחרון מרן רבינו **יוסף צובירי** זיע"א, אשר היה בדרכו באותה עת לארץ ישראל, הוא הגבר הוקם על להיות רועה צאן לעדתו, אותו הועידה ההשגחה העליונה מנעוריו להיות לבני העדה לעיניים, להטיל שלום בין איש לרעהו בחן ובנועם שהוצק בשפתותיו.

כפר דרח [שעפ"י מסורת בני היישוב שוכן למרגלות ההר שהיא ירח העתיקה] שוכן היה על אם הדרך בין תימן בואכה עיר הנמל עדן. זכה המקום ושימש כמוהר"ר רחמים שלום דרחי זצ"ל כמרא דאתרא, אשר על כתפו הוטל עול הרבנות לאחר פטירת חמיו רבי אהרן בלסי זצ"ל עול הרבנות כלל שחיטה, מילה, עריכת קידושין ונישואין, אחריות על כשרות המקוה והעירוב, להשיב לשאלות הלכתיות, לדון ולפשר בין בעלי דין, וגביית המסים לשלטונות. וכמקובל בתימן נעשה כל זה שלא על מנת לקבל פרס.

בכל עת שהיה פנוי מטרדות הציבור ובפרט בלילות עסק בלימוד התורה גם ביום שני בשעות בהן עסק בהכנת בד לתפירה שמזה התפרנס, העמיד

למולו ספר בו היה לומד בו תוך כדי עבודתו. אף ביום שלישי יום השוק לא האריך במסחר ובשעות המוקדמות של אחר הצהרים היה שב לביתו וללימודיו. מקום לימודו הקבוע היה בחדר מיוחד בביתו שם הניחו את ספרי התורה מכיון שחששו שמא הם יגנבו מבית הכנסת בחדר זה ישב ולמד בכל רגע פנוי בלילות היה יושב ולומד שם לאורם של נרות שעוה שהכין בעצמו. מלבד הלימוד עם עצמו היה לומד ומדריך נערים בעלי כשרונות שרצו ללמוד שחיטה או שראה בהם ראויים להיסמך בסמיכת חכמים.

למרות הטרחה המרובה שדרשה ממנו משרת הרבנות, נשא הרב רחמים שלום את עולה על כתפיו. אולם דבר אחד הכביד עליו ביותר, לעיתים נתגלעו סכסוכים בין המשפחות שבכפר, והרב רחמים שלום מתוקף תפקידו היה נכנס לעובי הקורה, ולאחר ששמע את טענותיהם הציע פשרה. את הדיונים בנושא זה היה מקיים בעזרת הנשים של בית הכנסת. כבכל מקום היו כאלה שלא קבלו את הפשרה וטענו כלפיו שהוא איננו נוהג כהוגן. ויכוחים ופשרות אלו היו לו לזרא וגרמו לו לעגמת נפש מרובה הן מפאת הזמן הרב שהדבר דרש ממנו, עד כדי פגיעה בפרנסתו, והן מהטענות שהוטחו כלפיו, אך המשיך הוא לרעות כרועה עדרו ונשא את סבלו בדממה.

באחד הפעמים פרץ סיכסוך קשה בין שתי משפחות, ומנגשו לפניו לדין הציע להם פשרה אך הצדדים לא קבלו, מתוך כעסם אף הרימו קולם עליו בדברי גידוף. מקרה זה שבר את